

SENDİKALARDA YOLSUZLUK NASIL ÖNLENEBİLİR?

Aydınlık Gazetesi, 16 Ocak 2012

Yıldırım Koç

Belki Allah korkusu bazı sendikalardaki yolsuzlukları önleyebilir. Birçok kişi için somutta “Allah korkusu” esasında cehennemde sonsuza kadar yanma ve cennetteki huri, gılman ve kevser şarabından mahrum kalma korkusudur.

Benim gözlemlerim, Allah korkusunun bile insanlarda kapitalizmin etkisini silemediği.

Korkuyor; ama kapitalizmin etkisiyle gözünü öyle para bürümüş ki, akıl almaz hırsızlıklara cesaret edebiliyor.

Allah’a tapıldığını söylüyor, ancak esasında paraya tapıyor.

Eline yakalanmadan yolsuzluk yapma imkanı geçmesine karşın, yalnızca “yarın Allah’ın karşısına çıktığımda bunun hesabını veremem” korkusuyla elini harama sürmeyen çok az insan biliyorum. Keşke sayıları çok daha fazla olsaydı.

Kapitalizmin parası, inancın ve hatta cehennem korkusunun önüne geçiyor.

Hele bunu yapan kişiler muhafazakar bir aileden geliyorsa, “günah”-“sevap” hesabına/muhasebesine başlıyorlar. Sanki yapılan bazı sevaplar işlenen günahları silermiş gibi davranıyorlar.

Açıkçası, sendikalarda yolsuzlukların, usulsüzlüklerin ve görevi kötüye kullanma uygulamalarının önlenmesinde Allah korkusunun fazla bir işe yarayabileceği inancında değilim.

Kapitalizmin çürütme yeteneği, Allah korkusuna üstün geliyor.

Yolsuzluğa bulaşmış sağlamcı ve “gerçekçi” sendikacılar, cennette vaadedilen huri, gılman ve kevser şarabına, yeryüzündeki hurileri (ve belki de gılmanları) ve rakıyı tercih ediyorlar. Hele ar damarı bir kez çatladı mı, işin sonu gelmiyor.

Sendikalarda kötü uygulamaların önlenmesinde siyasi denetim bir yol olabilir. Ancak bunun da başka sakıncaları var.

12 Eylül öncesinde bazı sendikalarda siyasi örgütler etkiliydi. Siyasi örgütler de genellikle kişisel çıkar için yolsuzluklara, usulsüzlüklere hoşgörüyü bakmaz. 12 Eylül öncesinde özellikle sosyalist/komünist örgütlerin etkili olduğu sendikalarda kişisel çıkar için yolsuzluk yapılmadığı biliniyor.

Ancak sendikalarda siyasi örgütlerin bu denli güçlü olmasının, sendikaların siyasi amaçlarla (genellikle anti-demokratik biçimde) kullanılması gibi bir olumsuz sonucu da oldu.

Sendikalardaki yolsuzlukların/usulsüzlüklerin önlenmesinde galiba en doğru ve etkili yöntem, üye tabanının bu konuda duyarlı olması.

Ancak üye tabanının tepkisi de farklı olabiliyor.

Bazı üyeler sendikaya konut kooperatifi gibi bakıyor. Türkiye’de birçok insan ancak konut kooperatifi sayesinde ev sahibi olabildi. İş böyle olunca, konut kooperatifinde belirli bir ölçüde yolsuzluğa göz yumuldu. İnsanlar, “benim başka türlü ev sahibi olma imkanım yok; kooperatifin işiyle uğraşacak zamanım ve imkanım da yok; adamlar biraz çalıp çırpıyor ama, yine de sonunda beni bir ev sahibi yapıyor” diye düşünme eğilimine girdi.

Bu “gerçekçilik” sendikalarda da vardır. Eğer sendika üyesi ücretinden ve işyerindeki ilişkilerinden hoşnutsa, sendika yöneticisinin bazı yanlış davranışlarını görmezden gelir; bunları dert etmez. Ancak işler kötü gitmeye, ücreti düşmeye, işyerinde artan baskıdan rahatsız olmaya başlarsa, sendikacının yanlışları gözüne batmaya, onda tepki yaratmaya başlar.

Bu durumda yargı devreye girebilir. Tüm siyasi ve toplumsal sistemlerde hırsızlık suçtur. Kapitalizm kapitalist sömürüyü meşru kabul eder; kapitalist toplumda başkasının yarattığı değerlere el koymanın kapitalist yöntem ve biçimleri serbesttir; ancak bildiğimiz yolsuzluk, usulsüzlük, görevi kötüye kullanma suçtur. Yargının ne ölçüde bağımsız olduğu da tartışmalıdır. Ancak yine de yargının görevini yapması için çaba göstermek gereklidir.